Suvestinė redakcija nuo 2002-01-01 iki 2004-07-09

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. 66-1984, i. k. 1001010ISTAIII-1881

LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMAS

2000 m. liepos 20 d. Nr. VIII-1881
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo Lietuvos Respublikoje reguliavimo pagrindus atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės reikalavimus, nustato elektros energijos paslaugų teikėjų ir vartotojų santykius bei sąlygas konkurencijai plėtoti elektros energetikos sektoriuje.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Elektros energetikos sektorius** – nacionalinio ūkio energetikos sektoriaus dalis, susijusi su elektros energijos gamyba, perdavimu, skirstymu ir tiekimu.

2. **Gamintoja**s – juridinis ar fizinis asmuo bei įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, gaminantys elektros energiją.

3. **Perdavimas** – elektros energijos persiuntimas perdavimo tinklais.

4. **Skirstymas** – vartotojų aprūpinimas elektros energija skirstomaisiais tinklais.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

5. **Tiekimas** – nupirktos ar pagamintos elektros energijos pristatymas ir (ar) pardavimas vartotojams.

6. **Nepriklausomas tiekėjas** – juridinis ar fizinis asmuo bei įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, teikiantys elektros energijos tiekimo paslaugas laisviesiems vartotojams pagal sutartis.

7. **Visuomeninis tiekėjas** – skirstymo įmonė, įpareigota tiekti energiją jos aptarnaujamoje teritorijoje vartotojams, kurie to pageidauja.

8. **Vartotojas** – juridinis ar fizinis asmuo bei įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, perkantys elektros energiją naudojimo tikslams.

9. **Laisvasis vartotojas** – vartotojas, turintis teisę laisvai pasirinkti tiekėją šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.

10. **Tinklų naudotojas** – juridinis ar fizinis asmuo bei įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, kurie naudojasi elektros energijos persiuntimo perdavimo ar skirstomaisiais tinklais paslauga

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

11. **Jungiamosios linijos** – perdavimo ar skirstomuosius tinklus jungiantys įrenginiai

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

12. **Jungtinė sistema** – perdavimo ir skirstomųjų tinklų visuma

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

13. **Tiesioginė linija** – elektros energijos perdavimo linija, jungianti gamintoją su vartotoju, tačiau nepriklausanti perdavimo ir skirstomiesiems tinklams.
Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

14. **Tinklų priežiūros darbai** – tinklų darbo stabilumą ir kokybę užtikrinantys veiksmai.

15. **Papildomos paslaugos** – paslaugos, kurios reikalingos palaikyti nustatytų ribų įtampą ir dažnį, turėti reikiamą galios ir energetinių išteklių rezervą nustatytam elektros energijos tiekimo kokybės ir patikimumo laipsniui užtikrinti.

16. **Rezervinė galia** – gamybos pajėgumai, kurie naudojami gaminti elektros energiją tik tada, kai nenumatytais atvejais sumažėja elektros energijos gamyba.

17. **Nacionalinė balansavimo funkcija** – elektros energijos kiekio ir galios sutapimo su elektros energijos gamybos ir suvartojimo kiekiu valstybės mastu užtikrinimas.

18. **Balansavimo energija** – elektros energija, kuri yra sunaudojama ar pagaminama nesilaikant tiekimo sutartyse nustatytų energijos kiekių.

19. **Reguliavimo energija** – elektros energija, reikalinga nacionalinei balansavimo funkcijai vykdyti.
Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

20. **Integruota elektros energetikos įmonė** – vertikaliosios ar horizontaliosios integracijos įmonė.

21. **Vertikaliosios integracijos įmonė –** įmonė, kuri verčiasi dviem ar daugiau elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo veiklų, tačiau nesiverčia kita, nesusijusia su išvardytomis, veikla.

22. **Horizontaliosios integracijos įmonė** – įmonė, kuri verčiasi bent viena iš šių veiklų: elektros energijos gamyba, perdavimu, skirstymu ar tiekimu – ir kita veikla, nesusijusia su išvardytomis.

23. **Ilgalaikis planavimas** – elektros energijos rinkodaros, elektros energijos gamybos, perdavimo ir skirstomųjų pajėgumų plėtros, tiekimo vartotojams patikimumo užtikrinimo ir su tuo susijusių investicijų planavimas.
Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

24. **Operatorius** – perdavimo arba skirstomųjų tinklų operatorius.
Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

25. **Perdavimo tinklų operatorius –** juridinis asmuo, valdantis perdavimo tinklus, atliekantis gamybos bei vartojimo balansavimą ir rezervavimą.

26. **Skirstomųjų tinklų operatorius** – juridinis asmuo, valdantis skirstomuosius tinklus savo aptarnaujamoje teritorijoje.
Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

27. **Rinkos operatorius** – juridinis asmuo, organizuojantis prekybą elektros energija bei atsiskaitymus tarp gamintojų, tiekėjų ir vartotojų.

28. **Reguliuojamasis trečiosios šalies dalyvavimas** – procesas, kai gamintojai, tiekėjai ir laisvieji vartotojai naudojasi perdavimo ar skirstomuoju tinklu elektros energijai persiųsti viešai paskelbtomis sąlygomis.
Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

29. **Viešieji interesai elektros energetikos sektoriuje** – visokia veikla ar neveikimas elektros energetikos sektoriuje, tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su visuomenės saugumu bei aplinkos apsauga, taip pat elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius, atliekinius energijos išteklius bei kombinuoto elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse.

30. **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – elektros energetikos sektoriaus paslaugos, kurias nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, vadovaudamosi visuomenės interesais.

31. **Taškinio tarifo principas** – mokestis už perdavimo ir skirstymo paslaugas, kai mokesčio už paslaugas dydis nepriklauso nuo perdavimo ir skirstymo atstumo.

32. **Kainų viršutinės ribos principas** – perdavimo ir skirstymo kainos reguliavimas nustatant viršutinę kainos ribą.

33. **Visuomeninis elektros energijos tarifas** – elektros energijos tarifas vartotojams, kurie negali laisvai pasirinkti tiekėjo.

34. **Tarifų stabilumo principas** – elektros energijos pardavimo kainos vartotojams, išskyrus laisvuosius vartotojus, pastovumo užtikrinimas kintant elektros energijos supirkimo kainoms.

35. **Elektros energija** – elektrinių gaminama elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

3 straipsnis. Pagrindiniai šio įstatymo tikslai

Pagrindiniai šio įstatymo tikslai:

1) teisiškai reglamentuoti elektros energetikos sektoriaus ūkio subjektų teises, pareigas bei tarpusavio santykius;

2) sukurti teisines sąlygas konkurencija pagrįstai elektros energijos rinkai funkcionuoti, sąžiningos konkurencijos tarp gamintojų ir tiekėjų principams įtvirtinti;

3) užtikrinti ir skatinti elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir vartojimo efektyvumą;

4) užtikrinti patikimą elektros energijos gamybą, perdavimą ir skirstymą;

5) užtikrinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugas, susijusias su visuomenės saugumu, aplinkos apsauga ir elektros energijos gamyba naudojant vietinius, atsinaujinančius bei atliekinius energijos išteklius, ir nustatyti objektyviai pagrįstus, aiškius ir skaidrius reikalavimus bei įpareigojimus elektros energetikos sektoriuje;

6) skatinti elektros energijos vidaus rinkos plėtrą, elektros energijos eksportą, modernizuoti rinkos įgyvendinimo technines priemones, plėtoti kainodaros aiškumą ir skaidrumą;

7) sukurti tinkamas sąlygas investicijoms į elektros energetikos sektorių;

8) skatinti aplinkai nekenksmingų elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo technologijų plėtrą.

ANTRASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS VEIKLOS REGULIAVIMAS

4 straipsnis. Elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo institucijos

Elektros energetikos sektorių šio įstatymo nustatyta tvarka reguliuoja:

1) Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;

2) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

5 straipsnis. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos pareigos elektros energetikos srityje

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija elektros energetikos srityje:

1) formuoja ir įgyvendina valstybės politiką;

2) bendradarbiauja su užsienio šalių elektros energetikos institucijomis, pagal savo kompetenciją atstovauja Lietuvos Respublikai tarptautinėse organizacijose;

3) leidžia norminius ir kitus teisės aktus;

4) sudaro viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą ;

5) šio įstatymo numatytais atvejais išduoda licencijas (leidimus) teikti elektros energetikos paslaugas;

6) įvedus karo ar nepaprastąją padėtį, karo, stichinės nelaimės, epidemijos ar kitais ypatingais atvejais įstatymų nustatyta tvarka reguliuoja elektros energetikos sektoriaus veiklą;

7) vykdo kitas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas pareigas.

6 straipsnis. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos funkcijos elektros energetikos sektoriuje

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos uždavinius, teises ir funkcijas nustato Lietuvos Respublikos energetikos, šis ir kiti įstatymai bei Komisijos nuostatai.

TREČIASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS VEIKLOS ORGANIZAVIMO PRINCIPAI

7 straipsnis. Elektros energetikos sektoriaus sandara

1. Elektros energetikos sektorių sudaro elektros energijos gamintojai, tiekėjai, perdavimo ir skirstymo įmonės, rinkos operatorius, perdavimo bei skirstomųjų tinklų operatoriai.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

2. Elektros energetikos sektoriaus sandara turi skatinti konkurencinės elektros energijos rinkos kūrimą ir funkcionavimą.

3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali nustatyti priemones, skatinančias perteklinės elektros energijos vartojimą.

8 straipsnis. Elektros energetikos sektoriaus suderinamumas ir vientisumas

1. Sektoriaus vientisumui užtikrinti, laikantis objektyvumo ir nediskriminavimo principų, nustatomi gamybos, perdavimo ir skirstomųjų įrenginių techniniai konstrukcijos bei eksploatavimo reikalavimai, reglamentuojami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintų tinklų naudojimo taisyklių.

2. Elektros energijos gamybos įrenginiai, perdavimo ir skirstomieji tinklai, jungiamosios ir tiesioginės linijos privalo atitikti techninius konstrukcijos bei eksploatavimo reikalavimus, kad būtų nustatyta perdavimo ir skirstymo operatorių valdoma vientisa sistema.

3. Sutartys dėl perdavimo ir skirstomųjų tinklų įrenginių, esančių kitos įmonės teritorijoje, priežiūros bei eksploatavimo sudaromos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir laikantis būtinųjų sąlygų. „

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

9 straipsnis. Elektros energijos rinkos modelis

1. Elektros energijos rinka organizuojama gamintojų, tiekėjų ir laisvųjų vartotojų dvišalių sutarčių bei kitų Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytų būdų pagrindu, taikant reguliuojamąjį trečiosios šalies dalyvavimo principą nupirktai elektros energijai persiųsti.

2. Kiekvienas gamintojas ir tiekėjas yra atsakingas už elektros energijos gamybos kiekio, būtino pirkėjų poreikiams patenkinti, ir kiekio, nurodyto elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyse, vykdymą. Gamintojai ir tiekėjai, pažeidę sutartis, apkrovimo grafikus ir nepaklusę perdavimo tinklo operatoriaus nurodymams, pagal prekybos elektros energija taisykles turi sumokėti už balansavimo energiją.

3. Laisvieji vartotojai, vadovaudamiesi šio įstatymo nustatyta tvarka, gali pasirinkti bet kurį tiekėją.

4. Visuomeninis tiekėjas šio įstatymo septintajame skirsnyje nustatyta tvarka privalo tiekti, išskyrus 36 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus, elektros energiją vartotojams, išskyrus laisvuosius vartotojus, kuriems gali ją tiekti, jeigu jie to pageidauja.

5. Perdavimo tinklų operatorius, vykdydamas nacionalinę balansavimo funkciją, derina poreikiams patenkinti būtinus elektros energijos gamybos kiekius su kiekiais, kuriuos nurodė gamintojai ir tiekėjai rinkos operatoriaus pateiktuose grafikuose, koordinuoja gamintojų dispečerių veiksmus, pagal grafiką vadovauja papildomų paslaugų teikimui.

6. Rinkos operatorius organizuoja elektros energijos prekybą, tranzitą ir atsiskaitymus vidaus ir užsienio rinkose pagal prekybos elektros energija taisykles.

10 straipsnis. Naujų elektros energijos gamintojų patekimas į rinką

Elektros energijos gamintoju gali tapti kiekvienas juridinis ar fizinis asmuo bei įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, gavę šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytą leidimą.

11 straipsnis. Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius bei atliekinius energijos išteklius, naudojimo skatinimas

Valstybė skatina vartotojus pirkti elektros energiją, kuriai gaminti naudojami atsinaujinantys bei atliekiniai energijos ištekliai.

12 straipsnis. Veiklos licencijavimo principai elektros energetikos sektoriuje

1. Licencijuojama ši veikla:

1) elektros energijos rinkos operatoriaus;

2) elektros energijos perdavimo;

3) elektros energijos skirstymo;

4) elektros energijos tiekimo.

2. Licencijų išdavimo tvarką, sąlygas ir taisykles tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Licencijų išdavimo kriterijai privalo būti objektyvūs ir nediskriminuojantys bei atitikti šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytus įstatymo tikslus.

4. Rinkos operatoriui Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka licenciją konkurso tvarka išduoda Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Šio straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodytai veiklai licencijas išduoda bei licencijuojamą veiklą kontroliuoja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

6. Licencija yra viešas dokumentas.

7. Licencija gali būti keičiama, jos galiojimas gali būti sustabdytas ar panaikintas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintose veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijavimo taisyklėse numatytais atvejais.

8. Jeigu veikla neįtraukta į licencijuojamų veiklų sąrašą, ja verstis išduodamas leidimas. Sąrašą veiklų, kurioms reikalingas leidimas, nustato Vyriausybė. Leidimų išdavimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija. Leidimas išduodamas kiekvienam fiziniam ar juridiniam asmeniui bei įmonei, neturinčiai juridinio asmens teisių, jeigu jie yra pateikę Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintose nelicencijuojamos veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nurodytus dokumentus. Leidimas išduodamas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dokumentų pateikimo Vyriausybės įgaliotai institucijai dienos.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS GAMYBA

13 straipsnis. Gamintojų veiklos bendrieji principai

1. Gamintojai, prijungdami savo naujus įrenginius prie perdavimo ir skirstomųjų tinklų ir juos eksploatuodami, turi laikytis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintų tinklų naudojimo taisyklių reikalavimų.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

2. Gamintojai, norintys parduoti elektros energiją tiesiai vartotojams, privalo gauti nepriklausomo tiekėjo licenciją.

14 straipsnis. Leidimų gamybos pajėgumams plėsti ir naujiems gamybos pajėgumams kurti išdavimo tvarka

1. Esami elektros energijos gamybos pajėgumai gali būti plečiami ir nauji kuriami tik gavus leidimą.

2. Leidimai išduodami visiems fiziniams ir juridiniams asmenims bei įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, pateikusiems prašymą ir užtikrinantiems šias sąlygas:

1) elektros energijos, įrenginių ir su jais susijusios įrangos saugumo bei patikimumo;

2) aplinkos apsaugos;

3) žemės naudojimo ir statybos vietos parinkimo;

4) naudojamo kuro.

3. Leidimų elektros energijos gamybos pajėgumams plėsti ar naujiems kurti išdavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Leidimų išdavimo tvarka ir sąlygos turi būti skelbiamos viešai.

4. Leidimus elektros energijos pajėgumams plėsti ar naujiems kurti išduoda Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Leidimai kurti naujus elektros energijos gamybos pajėgumus išduodami arba motyvuotas rašytinis atsisakymas išduoti leidimą pareiškėjui pateikiamas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo visų dokumentų, nurodytų Leidimų kurti naujus elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo tvarkoje, gavimo dienos.

6. Atsisakymai išduoti leidimus negali būti grindžiami kitaip nei šio straipsnio 2 dalyje nustatytais reikalavimų pažeidimais. Pareiškėjai turi teisę Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka apskųsti atsisakymą išduoti leidimą.

7. Naujų elektros energijos gamybos pajėgumų projektavimo ir statybos reikalavimus nustato Statybos įstatymas bei kiti teisės aktai.

PENKTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMAS

15 straipsnis. Perdavimo veiklos principai

1. Juridinis asmuo, kurio nuosavybė yra perdavimo tinklai, yra perdavimo tinklų operatorius. Jis atsakingas už perdavimo tinklų Lietuvos teritorijoje ir jungiamųjų linijų su kitomis sistemomis eksploatavimą, priežiūrą, valdymą bei plėtrą, mažinant perdavimo tinklų apribojimus ir atsižvelgiant į perdavimo tinklų naudotojų poreikius.

2. Perdavimo tinklų operatorius, vadovaudamasis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintomis elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklėmis, elektros tinklų kodeksu ir kitais teisės aktais, privalo užtikrinti, kad gamintojų, skirstytojų ir vartotojų įrenginių prijungimo sąlygos atitiktų Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintų tinklų naudojimo taisyklių reikalavimus ir nebūtų diskriminuojančios.

3. Perdavimo tinklų operatorius abipusiu pagrindu suteikia bet kurios kitos sistemos operatoriui reikiamą informaciją, užtikrinančią saugų ir efektyvų darbą, koordinuotą plėtrą bei jungtinės sistemos vientisumą ir suderinamumą.

4. Perdavimo tinklų operatorius privalo užtikrinti, kad tinklų naudotojams būtų sudarytos objektyvios ir nediskriminuojančios naudojimosi perdavimo tinklais sąlygos.

16 straipsnis. Perdavimo tinklų operatoriaus teisės ir pareigos

1. Perdavimo tinklų operatorius turi teisę:

1) gauti iš gamintojų, skirstomųjų tinklų operatorių ir laisvųjų vartotojų, prijungtų prie perdavimo tinklų, rodmenis ar kitą informaciją, reikalingą balansavimo funkcijai ir kitoms pareigoms, nurodytoms šiame straipsnyje, vykdyti;

Straipsnio punkto pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

2) gauti iš esančių ir potencialių perdavimo tinklų vartotojų informaciją, kuri reikalinga trečiajai šaliai naudotis perdavimo tinklais;

3) vadovaudamasis techniniais norminiais tinklų eksploatavimo dokumentais, nustatyti skirstomųjų tinklų, elektrinių ir vartotojų, prijungtų prie perdavimo tinklų, darbo sąlygas, kurios užtikrintų perdavimo tinklų darbo saugumą;

4) pirkti reguliavimo energiją ir rezervinę galią.

Straipsnio punkto pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

2. Perdavimo tinklų operatorius privalo:

1) teikti tinklų naudotojams elektros energijos persiuntimo paslaugą;

2) techniniškai eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti perdavimo tinklus bei jungiamąsias linijas;

3) organizuoti, diegti, eksploatuoti ir prižiūrėti perdavimo tinklų elektros energijos apskaitą;

4) atlikti elektros energijos matavimus ir jų rodmenis perduoti rinkos operatoriui bei tiekėjams;

5) prijungti vartotojų, skirstytojų ir gamintojų įrenginius prie perdavimo tinklų pagal atitinkamų techninių norminių dokumentų reikalavimus;

6) motyvuotai raštu atsakyti esantiems ir potencialiems naudotojams, kad atsisakoma suteikti jiems elektros energijos persiuntimo paslaugą. Toks atsisakymas turi būti pagrįstas nediskriminaciniais techninio pobūdžio ribojimo kriterijais;

7) atlikti Lietuvos teritorijoje esančių gamybos pajėgumų, elektros energijos srautų perdavimo tinkluose dispečerinį valdymą, atsižvelgdamas į elektros energijos mainus su kitomis jungtinėmis sistemomis;

8) vykdyti nacionalinio balansavimo funkciją sudarant vienodas nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;

Straipsnio punkto pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

9) vykdyti rezervavimo funkciją sudarant vienodas nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;

Straipsnio punkto pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

10) garantuoti elektros perdavimo tinklų darbo saugumą, patikimumą ir efektyvumą bei užtikrinti visas tam būtinas papildomas paslaugas;

11) valdydamas kaip dispečeris gamybos pajėgumus, laikytis prioritetų, nustatytų paskutiniame elektros energijos prekybos aukcione ar sutartyse;

12) užtikrinti, kad elektros perdavimo tinklai Lietuvos teritorijoje funkcionuotų efektyviai, patikimai ir saugiai aplinkos apsaugos požiūriu;

13) užtikrinti informacijos, gautos vykdant savo funkcijas ir sudarančios komercinę ar kitokią paslaptį, slaptumą, išskyrus įstatymų numatytus atvejus.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS SKIRSTYMAS

17 straipsnis. Skirstymo veiklos principai

1. Skirstomųjų tinklų operatorius yra atsakingas už skirstomuosius tinklus iki vartotojų, gamintojų ar perdavimo tinklų įrenginių prijungimo taško bei už jų saugumą, patikimumą, eksploatavimą, priežiūrą, valdymą bei plėtojimą atsižvelgiant į skirstomųjų tinklų naudotojų poreikius.

2. Skirstomųjų tinklų operatorius tinklų naudotojams privalo užtikrinti nediskriminuojančio naudojimosi skirstomaisiais tinklais sąlygas.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

18 straipsnis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus teisės ir pareigos

1. Skirstomųjų tinklų operatorius turi teisę:

1) iš gamintojų ir laisvųjų vartotojų, prisijungusių prie skirstomųjų tinklų, gauti elektros energijos rodmenis ar kitą informaciją, reikalingą jų pareigoms vykdyti;

2) reikalauti iš esančių ir potencialių vartotojų informacijos, kuri reikalinga trečiajai šaliai naudotis skirstomaisiais tinklais;

3) rekonstruoti esamus ir tiesti naujus skirstomuosius tinklus.

2. Skirstomųjų tinklų operatorius privalo:

1) naudoti skirstomuosius tinklus ir jungiamąsias linijas su kitomis sistemomis savo teritorijoje, užtikrindamas priežiūrą, garantuodamas saugų tiekimą ir tinklų plėtojimą, laikydamasis aplinkos apsaugos reikalavimų;

2) organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti skirstomųjų tinklų elektros energijos apskaitą;

3) atlikti elektros energijos matavimus ir jų rodmenis perduoti perdavimo tinklų ir rinkos operatoriams bei tiekėjams;

4) prijungti vartotojų ir gamintojų įrenginius, esančius operatoriaus teritorijoje, prie skirstomojo tinklo pagal atitinkamus techninius norminius dokumentus;

5) motyvuotai raštu atsakyti esantiems ir potencialiems vartotojams apie atsisakymą suteikti jiems elektros energijos persiuntimo paslaugą. Toks atsisakymas turi būti pagrįstas nediskriminaciniais techninio pobūdžio kriterijais;

6) užtikrinti informacijos, gautos vykdant savo funkcijas ir sudarančios komercinę ar kitokią paslaptį, slaptumą, išskyrus įstatymų numatytus atvejus.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

SEPTINTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS

19 straipsnis. Tiekimo veiklos principai

1. Vartotojai gali pirkti energiją iš visuomeninių ar nepriklausomų tiekėjų ir gamintojų. Visi jie turi turėti elektros energijos tiekimo licencijas.

2. Tiekėjai energiją gali pirkti aukcione ar tiesiai iš gamintojų, o balansavimo energiją – ir iš rinkos operatoriaus.

3. Tiekėjai atsako už sąskaitų pateikimą vartotojams pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles.

20 straipsnis. Visuomeninis elektros energijos tiekėjas

1. Kiekviena įmonė, kurios nuosavybė yra skirstomieji tinklai, yra atsakinga už elektros energijos tiekimą vartotojams, esantiems skirstymo įmonės aptarnaujamoje teritorijoje.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

2. Visuomeninis elektros energijos tiekėjas turi pirkti elektros energiją pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas prekybos elektros energija taisykles.

3. Visuomeniniam elektros energijos tiekėjui draudžiama diskriminuoti vartotojus ar vartotojų kategorijas.

21 straipsnis. Visuomeninio elektros energijos tiekėjo pareiga tiekti elektros energiją pagal pareikalavimą

Visuomeninis elektros energijos tiekėjas vartotojo reikalavimu skirstomųjų tinklų teritorijoje privalo tiekti elektros energiją pagal šio įstatymo 33 straipsnyje nustatyta tvarka patvirtintus visuomeninius elektros energijos tarifus.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

22 straipsnis. Visuomeninio elektros energijos tiekėjo teisė netiekti elektros energijos pagal pareikalavimą

Šio įstatymo 21 straipsnio reikalavimo vykdymas neprivalomas, jeigu:

1) tai padaryti trukdo nuo visuomeninio elektros energijos tiekėjo nepriklausančios aplinkybės;

2) vartotojas neįvykdo šio įstatymo 23 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

23 straipsnis. Atsiskaitymo už tiekimą garantijos

Vartotojas, kuris pareikalavo tiekti elektros energiją remdamasis 21 straipsniu, privalo visuomeniniam elektros energijos tiekėjui užtikrinti visus atsiskaitymus už elektros energijos naudojimą ir jos persiuntimo paslaugas.

24 straipsnis. Nepriklausomas elektros energijos tiekimas

Elektros energija laisviesiems vartotojams tiekiama pagal dvišales sutartis su nepriklausomu arba visuomeniniu elektros energijos tiekėju ar gamintoju, turinčiu elektros energijos tiekimo licenciją.

25 straipsnis. Elektros energijos apskaitos organizavimas

Skirstomųjų tinklų operatoriai yra atsakingi už patiektos elektros energijos matavimo ir apskaitos organizavimą.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

AŠTUNTASIS SKIRSNIS
BUHALTERINĖS APSKAITOS IR VEIKLOS ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE SKAIDRUMAS

26 straipsnis. Apskaitų išskyrimas

1. Elektros energetikos įmonės gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo ir kitų su elektros energetika nesusijusių veiklų finansinę atskaitomybę tvarko atskirai.

2. Tiekėjai perkamą ir parduodamą elektros energiją, pagamintą naudojant atsinaujinančius bei atliekinius energijos išteklius, privalo traukti į apskaitą atskirose sąskaitose.

27 straipsnis. Apskaitos viešumas ir skaidrumas

1. Gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonių finansinė atskaitomybė privalo būti patikrinta auditoriaus.

2. Gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonės, jei jų finansinės atskaitomybės pagal įstatymus neprivaloma skelbti viešai, finansinių atskaitomybių bei nepriklausomo auditoriaus išvadų kopijas neterminuotai saugo savo buveinėse ir užtikrina galimybę susipažinti su jomis visiems pageidaujantiems asmenims.

3. Gamybos, perdavimo, skirstymo bei tiekimo įmonės bei jų finansinę atskaitomybę tvirtinantys nepriklausomi auditoriai privalo teikti Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai finansinių ataskaitų paaiškinimus.

28 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, kuriai įstatymų pavesta rengti nacionalinės energetikos strategijos, nacionalinės energijos naudojimo efektyvumo didinimo bei kitų energetikos programų projektus, turi teisę iš gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonių gauti šiems projektams rengti reikiamą informaciją.

2. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija turi teisę gauti iš gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonių informaciją, kuri reikalinga tinkamai atlikti elektros energijos rinkos priežiūrą.

3. Gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonės šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją privalo pateikti per teisės aktų nurodytą laiką.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

4. Pateikta informacija, gauta iš gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonių, yra vieša, jei šios įmonės nenurodo kitaip. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ar kitos institucijos konfidencialią informaciją gali naudoti tik tiems tikslams, dėl kurių informacijos buvo prašoma.

DEVINTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS RINKA

29 straipsnis. Elektros energijos rinkos organizavimo principai

1. Šalies rinkoje elektros energija prekiaujama pagal prekybos elektros energija taisykles, kurios atitinka šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytus tikslus. Šios taisyklės papildomos ir keičiamos taip, kad atitiktų šio įstatymo 31 straipsnyje numatytus rinkos liberalizavimo etapus.

2. Tiekėjai ir laisvieji vartotojai turi teisę sudaryti tiesiogines elektros energijos pirkimo ir pardavimo arba tiekimo sutartis su gamintojais.

3. Visi elektros energijos rinkos dalyviai turi reguliuojamojo trečiosios šalies dalyvavimo teisę persiųsti elektros energiją. Ši teisė įgyvendinama pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas tinklų naudojimo taisykles sudarant elektros energijos transportavimo sutartis.

4. Visi persiunčiami elektros energijos kiekiai turi būti suderinti su perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatoriais ir, jeigu trūksta perdavimo bei skirstomųjų pajėgumų, koreguojami pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas tinklų naudojimo taisykles.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

5. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, remdamasi perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatorių informacija, viešai „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ skelbia perdavimo ir skirstymo paslaugų įkainius, taip pat vartotojų įrenginių prijungimo prie tinklų mokestį.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

30 straipsnis. Rinkos operatorius

1. Rinkos operatorius yra juridinis asmuo, kuriam šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka yra išduota rinkos operatoriaus licencija.

2. Rinkos operatorius privalo organizuoti elektros energijos prekybą pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas prekybos elektros energija taisykles.

3. Kai yra vienoda elektros energijos pardavimo kaina, rinkos operatorius privalo teikti pirmenybę gamintojams, naudojantiems vietinį kurą, atsinaujinančius ir atliekinius energijos išteklius.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

4. Rinkos operatorius yra atsakingas už elektros energijos pardavimo kainos, susidariusios pagal prekybos elektros energija taisykles, viešą paskelbimą ir rinkos dalyvių atsiskaitymo procedūros organizavimą.

31 straipsnis. Elektros energijos rinkos liberalizavimas

1. Elektros energijos rinka šalyje kuriama etapais, laipsniškai suteikiant reguliuojamojo trečiosios šalies dalyvavimo teisę bei teisę sudaryti tiesioginę elektros energijos tiekimo sutartį su elektros energijos tiekimo licencijas turinčiais gamintojais šiems laisviesiems vartotojams:

1) ne vėliau kaip nuo 2002 m. sausio 1 d. – vartotojams, kurių įrenginiuose, esančiuose tuo pačiu adresu, praėjusiais metais sunaudota daugiau nei 20 mln. kWh elektros energijos;

2) ne vėliau kaip nuo 2003 m. sausio 1 d. – vartotojams, kurių įrenginiuose, esančiuose tuo pačiu adresu, praėjusiais metais sunaudota daugiau nei 9 mln. kWh elektros energijos;

3) ne vėliau kaip nuo 2004 m. sausio 1 d. – vartotojams, kuriems laisvojo vartotojo statusas suteikiamas pagal Vyriausybės kiekvienais metais nustatomą šalies elektros energijos rinkos atvėrimo laipsnį. Elektros energijos rinkos atvėrimo laipsnį kiekvieniems ateinantiems metams Vyriausybė paskelbia „Valstybės žiniose“ ne vėliau kaip iki rugsėjo 30 dienos;

4) ne vėliau kaip nuo 2010 m. sausio 1 d. – visiems vartotojams.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-408, 2001-06-26, Žin., 2001, Nr. 56-1983 (2001-06-30), i. k. 1011010ISTA00IX-408

2. Pareiškimai tapti laisvaisiais vartotojais kartu su elektros energijos sunaudojimo duomenimis pateikiami Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą etapą.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-408, 2001-06-26, Žin., 2001, Nr. 56-1983 (2001-06-30), i. k. 1011010ISTA00IX-408

3. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, vadovaudamasi šiuo įstatymu, per du mėnesius nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodytų duomenų pateikimo dienos nusprendžia, ar galima vartotojus pripažinti laisvaisiais, ir paskelbia laisvųjų vartotojų sąrašus „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

32 straipsnis. Laisvųjų vartotojų, nepriklausomų tiekėjų ir gamintojų teisės sudaryti dvišales tiekimo sutartis

1. Laisvieji vartotojai, tenkindami savo reikmes, turi teisę nevaržomi sudaryti elektros energijos tiekimo sutartis su šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka licencijuotais gamintojais ir tiekėjais, esančiais ir šalies teritorijoje, ir kitose valstybėse.

2. Gamintojai ir tiekėjai, sudarydami tiekimo sutartis su laisvaisiais vartotojais, su perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatoriais sudaro dvišales sutartis dėl teisės naudotis tinklais.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

3. Nepriklausomi gamintojai, per bendrą jungtinę sistemą aprūpindami elektros energija savo padalinius ir dukterines įmones, esančias toje pačioje ar kitoje valstybėje, su perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatoriais sudaro dvišales sutartis dėl teisės naudotis tinklais.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

4. Laisvieji vartotojai ir tiekėjai gali importuoti elektros energiją tik Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytomis visiems laisviesiems vartotojams ir tiekėjams vienodomis sąlygomis .

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija leidimus importuoti elektros energiją išduoda tik tuo atveju, jeigu kitos valstybės sudaro lygiavertę galimybę savo laisviesiems vartotojams ir tiekėjams importuoti elektros energiją iš Lietuvos Respublikos, bei atsižvelgdama į savo nustatytas elektros energijos importo kvotas.

33 straipsnis. Kainodara

1. Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai gamintojai ar nepriklausomi tiekėjai užima daugiau kaip 25 procentus rinkos. Jos nustatomos sutarties šalių tarpusavio susitarimu arba aukciono metu. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nustato kainos reguliavimo tvarką tiems gamintojams ir nepriklausomiems tiekėjams, kurie užima daugiau kaip 25 procentus rinkos, taip pat balansavimo energijos kainos reguliavimo tvarką.

2. Visuomeninių elektros energijos tarifų viršutinę ribą kiekvienais metais nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija**.**

3. Viršutines perdavimo ir skirstymo paslaugų kainų ribas trejiems metams nustato Valstybinė kainų ir energetikos komisija**.**

4. Vartotojų įrenginių prijungimo prie tinklų mokestį tvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

5. Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius ir atliekinius energijos išteklius, supirkimo tarifą tvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Supirkimo tarifas gali būti diferencijuojamas pagal prisijungimo įtampą ir laiką.

6. Konkrečios elektros energijos veiklos rūšies viršutinė kainų riba turi būti nustatyta visiems šios paslaugos teikėjams išduodamose licencijose ar leidimuose. Konkrečias elektros energijos tarifų ir paslaugų kainas, neviršijančias viršutinės kainų ribos, nustato paslaugos teikėjas. Naujos elektros energijos tarifų ir paslaugų kainos įsigalioja ne anksčiau kaip po dviejų mėnesių nuo jų paskelbimo. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, nustačiusi, kad konkretūs paslaugų tarifai apskaičiuoti nesilaikant nustatytų metodų arba yra klaidingi, privalo nurodyti perdavimo ar skirstymo operatoriui klaidas. Jos turi būti ištaisytos per 30 dienų. Jeigu perdavimo ar skirstymo operatorius neįvykdo Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos reikalavimo, komisija turi teisę vienašališkai nustatyti šio straipsnio 2, 3, 4, 5 ir 6 dalyse nurodytus tarifus.

34 straipsnis. Elektros energijos persiuntimas tiesiogine linija

1. Visi elektros energijos gamintojai ir tiekėjai turi teisę tiesiogine linija aprūpinti savo padalinius, dukterines įmones ir laisvuosius vartotojus.

2. Visi Lietuvos Respublikos teritorijoje esantys laisvieji vartotojai turi teisę esamomis tiesioginėmis linijomis gauti elektros energiją iš gamintojų ir tiekėjų.

3. Leidimai tiesti tiesiogines linijas Lietuvos Respublikos teritorijoje išduodami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

4. Leidimų išdavimo kriterijai turi būti objektyvūs ir nediskriminuojantys.

5. Leidimai tiesti tiesiogines linijas išduodami arba motyvuotas rašytinis atsisakymas išduoti leidimą turi būti pateiktas pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dokumentų, reikalingų leidimui išduoti, gavimo dienos.

6. Leidimo tiesti tiesiogines linijas išdavimas gali būti siejamas su atsisakymu leisti naudotis perdavimo arba skirstomaisiais tinklais.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

7. Atsisakymas išduoti leidimą tiesti tiesioginę liniją gali būti pagrįstas visuomenės interesais. Toks atsisakymas turi būti motyvuotas. Pareiškėjai turi teisę Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka apskųsti atsisakymą išduoti leidimą.

8. Leidimas gali būti keičiamas, jo galiojimas gali būti sustabdytas ar panaikintas nelicencijuojamos veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse numatytais atvejais.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS
APRŪPINIMO ELEKTROS ENERGIJA NUTRAUKIMAS IR APRIBOJIMAS. TECHNINIAI IR SAUGUMO REIKALAVIMAI

35 straipsnis. Vartotojų aprūpinimo elektros energija nutraukimo bei apribojimo sąlygos, nesant jų kaltės

1. Vartotojų aprūpinimas elektros energija gali būti nutrauktas, nesant jų kaltės, tik siekiant apsaugoti visuomenės interesus bei vykdant elektros tinklų priežiūros darbus. Jeigu įmanoma, panaudojamas rezervinis elektros energijos šaltinis.

2. Elektros energijos tinklų priežiūros darbams atlikti operatorius gali iš dalies arba iš viso atjungti vartotojo įrenginius reikiamam laikotarpiui tik pagal iš anksto nustatytą grafiką, suderintą su vietos savivaldos vykdomosiomis institucijomis, ir prieš 15 dienų informavęs vartotoją. Aprūpinimo elektros energija nutraukimo, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, detalias sąlygas bei su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką nustato Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos taisyklės.

36 straipsnis. Aprūpinimo elektros energija nutraukimas dėl vartotojų kaltės

1. Operatorius gali nutraukti aprūpinimą elektros energija tiems vartotojams, kurie savo veikomis sąlygoja trikdžius ir neigiamai veikia elektros energijos kokybę, jeigu per 15 dienų po rašytinio įspėjimo jie šių veikų nenutraukia.

2. Operatorius tiekėjo reikalavimu gali nutraukti aprūpinimą elektros energija ir tiems vartotojams, kurie per 15 dienų po rašytinio įspėjimo neapmokėjo sąskaitų už sunaudotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas.

37 straipsnis. Elektros energijos efektyvumo, patikimumo, saugos techniniai reikalavimai

1. Elektros įrenginių įrengimo, eksploatavimo ir saugos reikalavimus elektros sektoriuje nustato Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos elektros įrenginių įrengimo ir saugaus eksploatavimo taisyklės.

2. Avarijos ir sutrikimai elektros įrenginiuose, kurie gamina, perduoda, skirsto ar naudoja elektros energiją, tiriami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintų Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatų nustatyta tvarka.

3. Elektros įrenginių patikimumo, efektyvumo ir saugos reikalavimų vykdymą bei laikymąsi elektros energetikos sektoriuje kontroliuoja Vyriausybės įgaliota institucija.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS
VIEŠIEJI INTERESAI ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE

38 straipsnis. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimas elektros energetikos sektoriuje

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tik būtinais atvejais, vadovaudamasi objektyviais kriterijais, gali įpareigoti rinkos, perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius bei tiekėjus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

2. Elektros energijos tiekėjai šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimo sąnaudas gali įtraukti į elektros energijos pardavimo vartotojams tarifus.

39 straipsnis. Žemės servitutų nustatymas valstybinės reikšmės energetikos objektams

1. Asmuo, kuris turi nuosavybės teise žemę ar ja naudojasi, negali uždrausti perdavimo ar skirstymo įmonėms tiesti perdavimo, skirstomąsias linijas ar kitus elektros įrenginius, jei jie Vyriausybės nustatyta tvarka pripažįstami valstybinės reikšmės energetikos objektais.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

2. Nuostoliai, kuriuos dėl perdavimo ar skirstomųjų linijų tiesimo ir kitų elektros įrenginių įrengimo bei veikimo patiria žemės savininkas ar jos naudotojas, turi būti atlyginti notariškai patvirtinto žemės savininko ar jos naudotojo ir perdavimo ar skirstymo įmonės dvišalio susitarimo pagrindu. Tokiu pat būdu turi būti sprendžiami ir kiti tarp žemės savininko ar jos naudotojo ir perdavimo ar skirstymo įmonės kylantys klausimai, susiję su perdavimo ar skirstomųjų linijų tiesimu ir kitų elektros įrenginių įrengimu bei veikimu.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

3. Tuo atveju, kai perdavimo ar skirstymo įmonė ir žemės savininkas ar jos naudotojas nesusitaria šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, žemės servitutai nustatomi įstatymų nustatyta tvarka.

4. Jei nustačius žemės servitutus iš esmės apribojamas naudojimasis žemės sklypu, perdavimo ar skirstymo įmonė žemės sklypo savininko reikalavimu privalo išpirkti tokį žemės sklypą kartu su joje esančiu nekilnojamuoju turtu. Jeigu perdavimo ar skirstymo įmonė ir žemės savininkas nesugeba susitarti dėl žemės sklypo bei jame esančio nekilnojamojo turto išpirkimo sąlygų, šis turtas išperkamas žemės sklypo paėmimą visuomenės poreikiams reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS
VALSTYBĖS PRIEŽIŪRA. GINČŲ SPRENDIMAS. ATSAKOMYBĖ

40 straipsnis. Valstybės priežiūra elektros energetikos sektoriuje

Šio įstatymo bei jam įgyvendinti reikalingų teisės aktų vykdymą bei laikymąsi elektros energetikos sektoriuje, jeigu įstatymai nenumato kitaip, kontroliuoja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

41 straipsnis. Ginčų sprendimas

1. Ginčus dėl teisės pasinaudoti tinklais suteikimo ikiteismine tvarka sprendžia Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija savo patvirtinta tvarka.

2. Ginčus dėl nutraukto vartotojų aprūpinimo elektros energija, nesant šių kaltės, ikiteismine tvarka sprendžia Valstybinė energetikos inspekcija.

3. Valstybės priežiūrą elektros energetikos sektoriuje atliekančių pareigūnų veiksmai bei šią kontrolę atliekančių institucijų ir jų pareigūnų sprendimai gali būti skundžiami įstatymų nustatyta tvarka.

4. Kiti ginčai elektros energetikos sektoriuje sprendžiami šalių tarpusavio susitarimu arba įstatymų nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Atsakomybė

1. Asmenys, nesilaikantys ar nevykdantys šio įstatymo reikalavimų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

2. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija įstatymų nustatyta tvarka gali skirti baudas už:

1) veiklą be licencijos ir leidimo ar juose nurodytų reikalavimų nesilaikymą;

2) pažeidžiant nustatytą tvarką apskaičiuotų tarifų ir mokesčių taikymą vartotojams;

3) ne laiku atnaujintą privalomąjį draudimą;

4) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytų veiklos skaidrumo reikalavimų nesilaikymą;

5) įpareigojimų teikti privalomas paslaugas nevykdymą;

6) nepagrįstą atsisakymą teikti elektros energijos persiuntimo paslaugas.

3. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija skiriamų baudų dydį diferencijuoja atsižvelgdama į pažeidimo padarytos žalos dydį, pažeidimo trukmę, dėl šio pažeidimo gautų pajamų dydį, atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nutarimu nustato baudų diferencijavimo tvarką bei taisykles dėl atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių pripažinimo.

43 straipsnis. Elektros energijos vartotojų padarytos žalos atlyginimas

1. Žalą, padarytą sugadinant elektros energijos tiekimo įrenginius bei elektros energijos apskaitos prietaisus, taip pat žalą, padarytą neteisėtai naudojant elektros energiją, turi atlyginti ją padaręs asmuo.

2. Neteisėtą elektros energijos naudojimą apibrėžia elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės.

3. Nustatant žalą įvertinami tiesioginiai nuostoliai (išlaidos netekus nuosavybės ar ją sugadinus) ir netiesioginiai nuostoliai (dėl suplanuotos veiklos trikdžių negautos pajamos).

4. Išlaidas, susijusias su žalos įvertinimu, apmoka asmuo, dėl kurio kaltės padaryta žala.

5. Neteisėtai sunaudotos elektros energijos kiekio nustatymo ir žalos kompensavimo procedūras reglamentuoja elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės.

44 straipsnis. Žalos vartotojams atlyginimas

1. Žalą, kurią vartotojui padarė tiekėjas, pažeisdamas elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles, atlygina žalą padaręs tiekėjas.

2. Nustatant žalą įvertinami tiesioginiai nuostoliai (išlaidos, netekus nuosavybės ar ją sugadinus) ir netiesioginiai nuostoliai (dėl suplanuotos veiklos trikdžių negautos pajamos).

3. Išlaidas, susijusias su žalos įvertinimu, apmoka asmuo, dėl kurio kaltės padaryta žala.

45 straipsnis. Žalos tretiesiems asmenims atlyginimas

1. Žala, padaryta tretiesiems asmenims, atlyginama Civilinio kodekso bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Gamintojai, perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatoriai bei tiekėjai privalo apsidrausti savo atsakomybę įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97

TRYLIKTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

46 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus 47 straipsnį, įsigalioja nuo 2002 m. sausio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97
Nr. IX-408, 2001-06-26, Žin., 2001, Nr. 56-1983 (2001-06-30), i. k. 1011010ISTA00IX-408

47 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

1. Iki 2001 m. liepos 31 d. Vyriausybė parengia ir (ar) išleidžia teisės aktus, reikalingus Lietuvos Respublikos specialios paskirties akcinės bendrovės „Lietuvos energija“ reorganizavimo įstatymui (Nr. VIII-1693) įgyvendinti.

2. Iki 2001 m. gruodžio 1 d. Vyriausybė parengia ir (ar) išleidžia teisės aktus bei patvirtina norminius aktus, reikalingus šiam įstatymui įgyvendinti.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-408, 2001-06-26, Žin., 2001, Nr. 56-1983 (2001-06-30), i. k. 1011010ISTA00IX-408

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-97, 2000-12-20, Žin., 2000, Nr. 113-3606 (2000-12-30), i. k. 1001010ISTA000IX-97
Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 2, 7, 8, 13, 16, 17, 18, 20, 21, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 38, 39, 45, 46, 47 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-408, 2001-06-26, Žin., 2001, Nr. 56-1983 (2001-06-30), i. k. 1011010ISTA00IX-408
Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 31, 46, 47 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas